

“ De een doet dit, de ander dat”

Marika Vroom, Kinderopvang 1, januari 2003.

**Interview met:
Catherine Delsing, Orthopedagoog.**

“Ik houd me al 25 jaar bezig met bijscholing van groepsleiding. Ik kom steeds tegen dat leidsters hun eigen waarden en normen vanuit hun opvoeding meenemen. Veel groepsleidsters voeden op zoals zij denken dat het moet.. De een doet dit, de ander dat. Alsof dat gewoon is. Stel je voor dat verpleegkundigen in het ziekenhuis zouden verzorgen zoals ze thuis doen. Dat kan toch niet. Een professioneel kinderdagverblijf werkt volgens een bepaald opvoedingssysteem. Eigenlijk zou je tijdens de sollicitatieprocedure moeten vragen of een leidster kan werken met het gekozen pedagogisch beleid.. Als ze dat niet wil, kan ze niet bij je komen werken.”

Denk na over je eigen opvoeding

“De visies van Freinet, Solter, Korczak, Montessori, noem maar op, staan haaks op de doorsnee opvoedingspraktijk. Velen van ons hebben restanten in zich van een gehoorzaamheidstraining met straf. Als je gaat werken met die pedagogen en je wordt geconfronteerd met “onmogelijk” gedrag van een kind, dan kom je jezelf tegen. Je opvoeding zit diep verankerd in jezelf, bewust en onbewust heb je veel vooroordelen en opvattingen.

Het wordt dan ook onderschat, zowel door leidsters als management, hoe moeilijk het is voor leidsters om met pedagogisch beleid te werken dat erg afwijkt van hun eigen opvoeding. Zoiets gaat niet vanzelf. Als je daar verder geen aandacht aan besteedt en leidsters niet de kans geeft na te denken over hun eigen opvoedingsdenkbeelden, dan wordt een pedagogisch beleidsplan een stuk papier in de la.

Het je eigen maken van een nieuwe pedagogische visie en daarmee goed kunnen werken, eist veel van leidsters. Een pedagogisch beleidsplan is pas het begin. Het is een proces dat leidsters moeten doormaken. En het kan ook flink weerstand opleveren.. Bijvoorbeeld: volgens Solter mogen kinderen huilen en is het goed om hun de kans te geven boosheid verdriet of frustratie te uiten. Maar als je zelf vroeger niet mocht huilen van je moeder en je kunt het echt niet aanhoren, kan dat echt heftige gevoelens oproepen. Er moet gelegenheid zijn om na te denken en te praten over dat soort dingen.”

Oefenen in grenzen stellen

“Ik heb tien jaar als pedagogisch directeur gewerkt bij Huize Henriëtte in Amsterdam.. Daar heb ik een training ontwikkeld voor leidsters waarbij zij zich het pedagogisch beleidsplan kunnen eigen maken. Je moet de opvattingen van pedagogen vertalen naar concrete opvoedingssituaties. Bijvoorbeeld: je gaat vanuit de pedagogische visie grenzen stellen, zonder een kind af te wijzen. Hoe doe je dat? Dan moet je niet op een boze of afwijzende manier zeggen: “niet doen, jij bent stout”. Nee, zeg dat je begrijpt dat het kind boos is omdat een ander zijn fietsje heeft afgepakt. Verwoord zijn gevoelens en geef een alternatief,. Laat leidsters oefenen in grenzen stellen en corrigeren, zonder de goede intentie en emotie van het kind te beschadigen.

Daarvoor moeten trainers speciaal worden opgeleid: dat is een nieuwe beroepsgroep. Die mensen haal je niet van de universiteit en ook niet uit de praktijk. Ik train nu pedagogen en creatief-

begeleiders die de verbinding tussen theorie en praktijk kunnen uitleggen en leidsters daarin begeleiden. Zij bieden leidsters een training van tweeënhalve jaar, waarin ze maandelijks een keer training en werkbegeleiding krijgen. In die training komt systematisch de theorie van de gebruikte pedagogen aan de orde en daarbij alle praktisch opvoedingsvragen.. Daar komt ook aan het licht wat leidsters meenemen vanuit hun eigen opvoeding en wat er mogelijk haaks staat op de visie die ze in hun werk moeten uitvoeren. Vaak zijn dit dingen op het gebied van straffen, gehoorzaam zijn, zich aanpassen aan de groep. Maar ook een onderwerp als eten komt aan de orde. Wat doe je met een kind dat niet wil eten? Volgens het pedagogisch beleidsplan respecteert je de eigenheid en de wil van het kind en zul je zeker geen dwang toepassen. Maar vroeger moest je wel je wel je bordje leegeten en uit bezorgdheid wil je ook dat dit kind zijn bord leegeten.

Zo behandelen we systematisch onderwerpen als het omgaan met gevoelens., het omgaan met onacceptabel, ongehoorzaam, verlegen en teruggetrokken gedrag. Sommige leidsters kunnen moeilijk werken met verlegen kinderen, anderen hebben dat met drukke kinderen. Ieder heeft zijn eigen ervaringen en voorkeuren. Het is belangrijk om te beseffen waarom je daar moeite mee hebt, wat de relatie is met je eigen opvoeding. Je daarvan bewust worden, erover praten met trainers, schept ruimte.. Door het los te laten en er met een andere blik naar te kijken, komen de oplossingen vaak vanzelf. Als je een kind goed kent, goed kunt "lezen", krijg je meer contact met het kind en kun je het positiever aandacht geven."

Stem af met ouders

"Je zou kunnen denken dat de ideeën van allochtone leidsters nog veel meer afwijken. Uit mijn ervaring blijkt dat niet. Grofweg gesproken heb je twee categorieën in opvoeding: de strenge, autoritaire opvoeding, of het tegendeel daarvan, waarbij je ervan uitgaat dat opvoeding een dialoog is. En daartussenin zitten veel gradaties. Deze categorieën zie je terug bij zowel allochtone als autochtone leidsters. Het is niet zo dat je alle Antilliaanse of Marokkaanse leidsters over een kam kunt scheren. Ik vond tussen hen ook grote verschillen. Als je met andere culturen in aanraking komt is het belangrijk dat je je bewust wordt van je eigen achtergrond en vooroordelen. Praat daarover. Dat geldt ook voor de kinderen in

je groep. Je moet ook hun eigenheid kunnen zien. En dan maakt het niet uit of een kind Fries, Turks, Amsterdams of Marokkaans is. Een pedagogiek zou zondermeer vooroordelen moeten bestrijden.

Een opvoedingssysteem in het kinderdagverblijf kan erg verschillen van de opvoeding thuis. Op zich is dat niet erg. De meeste kinderen kunnen daarmee omgaan. Je hoeft ook niet op dezelfde lijn te zitten als ouders. Het is wel belangrijk om af te stemmen: maak elkaar duidelijk hoe je met bepaalde zaken omgaat. Je kunt niet alle ouders betrekken bij het maken van een pedagogisch beleid. Je kunt ze wel het kinderdagverblijf binnen halen door veel met hen te praten. Je moet ouders zeker niet gaan vertellen hoe ze hun kind moeten opvoeden. De relatie tussen ouder en kind is heel anders dan die tussen leidster en kind. Maar ouders kunnen wel profiteren van je pedagogische aanpak en kennis. Alleenstaande ouders vinden het ook prettig om steun te krijgen bij opvoedingsvraagstukken. Ouders vinden het meestal leuk als er volgens een bepaalde visie wordt opgevoed; ze zijn daar nieuwsgierig naar. Een kinderdagverblijf moet zich bezinnen op de vraag welke opvoedingswaarden het wil uitdragen. Zo kunnen ouders ook kiezen voor het kinderdagverblijf dat het best past bij hun eigen opvoedingsstijl."

Er is een grens

"Opvoedingsstijlen kunnen natuurlijk ook echt botsen. Als ouders tegen je zeggen dat je hun kind moet dwingen om te eten, terwijl dat lijnrecht ingaat tegen het pedagogisch beleid, ligt daar een grens. Je zou met de ouders erover kunnen praten, een en ander uitleggen, eventueel doorverwijzen naar de huisarts, maar als je het echt niet eens wordt, is de uiterste consequentie om het kind van het dagverblijf af te halen. Ouders die vragen om hun peuter niet te laten slapen zodat hij 's avonds snel in slaap valt, bereiken ook een grens. Een kind wakker houden terwijl het doodmoe is, grenst naar mijn gevoel aan mishandeling. Daar kun je als leidster gewoon niet aan meewerken. Dan zal je met die ouders in gesprek moeten, eventueel ondersteund door een pedagoog of leidinggevende. Leidsters vinden dit soort gesprekken met ouders vaak erg moeilijk. Het valt ook niet mee om als jonge leidster op te boksen tegen, onder andere, hoog opgeleide, oudere ouders. Zij hebben echt ondersteuning nodig en moeten ook op dit vlak training krijgen." ■